

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) ตรวจสอบความเหมาะสมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เป็นการศึกษาปัจจัยหลัก ปัจจัยรอง และปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการดังนี้ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาพหุกรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ จำนวน 4 แห่ง และ ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของปัจจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ด้วยโปรแกรม LISREL กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 600 คน จำแนกเป็น นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 100 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 100 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษา จำนวน 100 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 100 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 100 คน และประธานกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 100 คน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 6 ปัจจัยหลัก 26 ปัจจัยรอง และ 98 ปัจจัยย่อย ดังนี้ 1) ปัจจัยหลักด้านการบริหารจัดการ มี 7 ปัจจัยรอง ได้แก่ (1) บรรยากาขององค์กร (2) โครงสร้างองค์กร (3) วัฒนธรรมองค์กร (4) กลยุทธ์การบริหารองค์กร (5) ค่านิยมร่วม (6) การสื่อสาร และ (7) งบประมาณ มีปัจจัยย่อยรวม 24 ปัจจัย 2) ปัจจัยหลักด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มี 9 ปัจจัยรอง ได้แก่ (1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (3) ครูผู้ดูแลเด็ก (4) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (5) ผู้ปกครอง (6) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (7) หัวหน้ากองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษา (8) ผู้ประกอบอาหาร และ (9) นักการภารโรง มีปัจจัยย่อยรวม 36 ปัจจัย 3) ปัจจัยหลักด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มี 2 ปัจจัยรอง ได้แก่ (1) การจัดประสบการณ์ และ (2) สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มีปัจจัยย่อยรวม 8 ปัจจัย 4) ปัจจัยหลักด้านอาคารสถานที่ มี 3 ปัจจัยรอง ได้แก่ (1) อาคารและพื้นที่ (2) สิ่งแวดล้อม และ (3) ความปลอดภัย มีปัจจัยย่อยรวม 13 ปัจจัย 5) ปัจจัยหลักด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มี 3 ปัจจัยรอง ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมจากองค์กรภาครัฐ เอกชน และชุมชน (2) ความสัมพันธ์กับชุมชน และ (3) การส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีปัจจัยย่อยรวม 10 ปัจจัย และ 6) ปัจจัยหลักด้านการเมืองท้องถิ่น มี 2 ปัจจัยรอง ได้แก่ (1) เสถียรภาพของการเมืองท้องถิ่น และ (2) อำนาจทางการเมืองของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีปัจจัยย่อยรวม 7 ปัจจัย

2. โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 6 โมเดล มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีสมการปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ $FE = .90(MA) + .98(SH) + .84(TE) + .89(PL) + .84(PR) + .46(LP)$ น้ำหนักองค์ประกอบของปัจจัยหลักทั้ง 6 ตัว มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) ทุกค่า เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (.98) การบริหารจัดการ (.90) อาคารสถานที่ (.89) การจัดกระบวนการเรียนรู้ (.84) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (.84) และการเมืองท้องถิ่น (.46) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยหลักที่ผู้วิจัยศึกษาทุกปัจจัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และมีความสอดคล้องกันในระดับมากทุกปัจจัย แสดงให้เห็นว่าปัจจัยหลักทั้ง 6 ปัจจัย คือ ปัจจัยหลักด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยหลักด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ปัจจัยหลักด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยหลักด้านอาคารสถานที่ ปัจจัยหลักด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และปัจจัยหลักด้านการเมืองท้องถิ่น เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการดำเนินการวิจัยหลายขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการศึกษาพฤติกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ แล้วนำมาวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ได้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างแท้จริง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสถาพร จินดาเดช (2546, หน้า 68) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลคิ่งพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเข้มแข็ง ได้แก่ 1) คณะกรรมการพัฒนาเด็กเล็ก 2) ผู้ดูแลเด็ก 3) การมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชน และ 4) ผู้ปกครอง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุชาดา สอนสมจิตร (2547, หน้า 53-55) ที่ศึกษาปัญหา อุปสรรค และปัจจัยในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีปัจจัยในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการบริหาร 2) ปัจจัยด้านบุคลากร 3) ปัจจัยด้านวิชาการ 4) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ 5) ปัจจัยด้านงบประมาณ และ 6) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญใจ สุตรัก (2553, หน้า 76-79) ที่ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ตามทัศนะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าส่วนการศึกษา/นักวิชาการศึกษา และครูผู้ดูแลเด็ก พบว่า มีปัจจัยในการบริหาร ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านกลยุทธ์ 2) ปัจจัยด้านโครงสร้าง 3) ปัจจัยด้านระบบการปฏิบัติงาน 4) ปัจจัยด้านบุคลากร 5) ปัจจัยด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ 6) ปัจจัยด้านรูปแบบการบริหารจัดการ และ 7) ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม และยังสอดคล้องกับ อาทิตยา ศรีธิพันธ์ (2554, หน้า 96-97)

ที่ศึกษาการจัดการปัจจัยบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 2) ปัจจัยด้านบุคลากร 3) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 4) ปัจจัยด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ปัจจัยด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พีรพัฒน์ มุมอ่อน (2556, หน้า 112) ที่ศึกษาความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนขา อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ 2) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 3) ปัจจัยด้านการจัดประสบการณ์ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก 4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของประสม มารศรี (2557, หน้า 148-152) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร 2) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร 3) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร 4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม 5) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ปัจจัยด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 7) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 8) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยย่อยทั้ง 98 ปัจจัยมีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์คือเท่ากับหรือมากกว่า 3.50 และปัจจัยย่อยแต่ละตัวมีค่าความคลาดเคลื่อนรวมอยู่ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีนัยสำคัญ

ทางสถิติทุกค่า แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยย่อยของปัจจัยรองสามารถวัดปัจจัยหลักได้ โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ในส่วนของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) (สุภมาส อังคุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนีกุล ภูมัญญานววัฒน์, 2549) จากผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาในครั้งนี้มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของปัจจัยหลักเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยหลักผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (SH) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .98 ปัจจัยหลักการบริหารจัดการ (MA) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .90 ปัจจัยหลักอาคารสถานที่ (PL) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .89 ปัจจัยหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ (TE) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .84 ปัจจัยหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (PR) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .84 และ ปัจจัยหลักการเมืองท้องถิ่น (LP) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .46 โดยปัจจัยหลักดังกล่าวมีค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของปัจจัยย่อยประมาณร้อยละ .21 ถึงร้อยละ .95 และผู้วิจัยได้นำค่าน้ำหนักองค์ประกอบของปัจจัย ทั้ง 6 ปัจจัย มาสร้างสเกลปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้สมการ คือ $FE = .90(MA) + .98(SH) + .84(TL) + .89(PL) + .84(PR) + .46(LP)$ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอันดับแรก โดยให้น้ำหนักองค์ประกอบมากถึง .98 ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นบุคคลสำคัญที่จะยกระดับประสิทธิผลของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโดยตรง ซึ่งได้แก่ นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา/หัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้ประกอบอาหาร และนักการภารโรง โดยปัจจัยรองด้านนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเท่ากับ .47 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความสำคัญต่อการยกระดับประสิทธิผลของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด คือ นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า นายองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมเจตน์ ภูศรี และคณะ (2551, หน้า 36) ที่ศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบความสำเร็จในการพัฒนาต่างๆ ด้าน มาจากความเอาใจใส่ เห็นความสำคัญ ทุ่มเท มุ่งมั่น จริงจังของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนิตา บัณฑพรพงศ์ (2558, หน้า 6) ที่ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแก้งคร้อ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และเห็นความสำคัญของการศึกษา และยังสอดคล้องกับความเห็นของ นฤมล ศรีบุญเรือง (2555, หน้า 3) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นและบุคลากรท้องถิ่นส่วนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ดำเนินการบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมักขาดความต่อเนื่องของนโยบายการศึกษาเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สาเหตุเหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ

2.2 ผลการศึกษาปัจจัยหลักด้านการบริหารจัดการ พบว่า มี 7 ปัจจัยรอง ได้แก่ บรรยากาศองค์กร โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร กลยุทธ์การบริหารองค์กร ค่านิยมร่วม การสื่อสาร และงบประมาณ โดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักของปัจจัยรองจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ค่านิยมร่วม (.40) งบประมาณ (.38) กลยุทธ์การบริหารองค์กร (.38) การสื่อสาร (.38) วัฒนธรรมองค์กร (.34) บรรยากาศองค์กร (.31) และโครงสร้างองค์กร (.31) จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้การมีค่านิยมร่วมเป็นปัจจัยรองที่มีความสำคัญสูงสุด โดยให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ .40 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีค่านิยมร่วมจะส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าปัจจัยรองอื่นๆ และผลการศึกษาปัจจัยรองของปัจจัยหลักด้านการบริหารจัดการ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.2.1 ปัจจัยรองด้านบรรยากาศองค์กร ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ บุคลากรให้เกียรติและยอมรับซึ่งกันและกัน (.40) บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (.38) บุคลากรใช้หลักประชาธิปไตยในการตัดสินใจ (.38)

และบุคลากรมีความสามัคคีกัน (.35) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านบุคลากรให้เกียรติและยอมรับซึ่งกันและกันมากที่สุด (.40) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างอาจจะเห็นว่า การจะดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดประสิทธิผลนั้น การให้เกียรติและการยอมรับซึ่งกันและกันสำคัญที่สุด ทั้งนี้ บรรยาการองค์กร หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Owens, Robert G. (1995, pp. 96-193) ที่กล่าวว่า บรรยาการองค์กร หมายถึง คุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร และสามารถอธิบายถึงคุณลักษณะขององค์กรนั้นๆ ได้ สอดคล้องกับทัศนะของธัญลักษณ์ มุกดาภิรมย์ (2553, หน้า 15) ที่กล่าวว่า บรรยาการองค์กร หมายถึง ลักษณะที่มองเห็น เชื่อมโยง กำหนดพฤติกรรมของคนที่อยู่ในองค์กรให้มีเจตคติที่ดีต่อองค์กรและมีความพึงพอใจในการทำงาน และสอดคล้องกับทัศนะของประสม มารศรี (2557, หน้า 125) ที่กล่าวว่า บรรยาการองค์กรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการสร้างผลงานที่ดีของบุคลากร มีแบบแผนความเชื่อที่เป็นบรรทัดฐานและค่านิยมที่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

2.2.2 ปัจจัยรองด้านโครงสร้างองค์กร ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีคำสั่งมอบหมายงานในหน้าที่รับผิดชอบแก่บุคลากร (.37) และมีการแบ่งแยกงานตามบทบาทหน้าที่และจัดสายการบังคับบัญชาชัดเจน (.36) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านมีคำสั่งมอบหมายงานในหน้าที่รับผิดชอบแก่บุคลากรมากที่สุด (.37) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีคำสั่งมอบหมายงานในหน้าที่รับผิดชอบแก่บุคลากร เพื่อที่จะให้บุคลากรมีความรับผิดชอบงานตามคำสั่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Greenberg (2011, p.76) ที่กล่าวว่า โครงสร้างองค์กร หมายถึง รูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นทางการของบุคคลและกลุ่มซึ่งเกี่ยวข้องกับการมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ภายในองค์กร และสอดคล้องกับปฐม มณีโรจน์ และเสน่ห์ จุ้ยโต (2548, หน้า 41) ที่สรุปลักษณะของโครงสร้างองค์กรไว้ว่า 1) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร 2) เป็นการกำหนดกิจกรรมให้เป็นระบบ 3) เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ของงาน หน่วยงาน บุคคล อำนาจ หน้าที่ สายการบังคับบัญชา การติดต่อ สื่อสาร การรายงาน การประสานงาน ให้ประสานสอดคล้องกัน และยัง

สอดคล้องกับประสม มารศรี (2557, หน้า 125) ที่กล่าวว่า โครงสร้างองค์กรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ลักษณะของการบริหาร บทบาท อำนาจหน้าที่ และระบบในการติดต่อสื่อสารของบุคลากรภายในองค์กรที่เอื้อให้เกิดการดำเนินการที่มีประสิทธิผล

2.2.3 ปัจจัยรองด้านวัฒนธรรมองค์กร ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ อุทิศเวลาโดยปฏิบัติงานเกินเวลาปกติ (.46) ทำงานเป็นทีม (.40) รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย (.35) และดูแลและปฏิบัติต่อเด็กเหมือนบุตรหลานของตน (.28) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านอุทิศเวลาโดยปฏิบัติงานเกินเวลาปกติมากที่สุด (.46) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นบุคลากรจะต้องให้บริการแก่ผู้ปกครองและเด็ก ตั้งแต่เช้าที่ผู้ปกครองมาส่งเด็กจนถึงหลังเลิกเรียนที่เด็กกลับจนหมดแล้ว ดังนั้น บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องอุทิศเวลา ท่วมเท เสียสละ ทำงานเกินเวลาปกติ ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวถือเป็นวัฒนธรรมองค์กร ทั้งนี้ อาจจะเป็นเนื่องจาก วัฒนธรรมองค์กร หมายถึง สิ่งที่บุคคลในองค์กรได้ตกลงปฏิบัติร่วมกัน จนเป็นความเชื่อและความเข้าใจในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ Robbins (2003, p.525) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กร หมายถึง ระบบของทุกๆ อย่างที่ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในแนวทางประเพณีปฏิบัติและแนวทางการทำงานในองค์กรนั้นๆ และสอดคล้องกับทัศนะของ เฉลียว ภากะสุข (2550, หน้า 16) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กร หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของสมาชิกในองค์กรซึ่งมีระเบียบแบบแผน อันเกิดจากการสร้างค่านิยม ความเชื่อ และบรรทัดฐานร่วมกัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อโครงสร้างกิจกรรมและพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรเพื่อร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรนั้น และสอดคล้องกับเทศบาลตำบลบางพระ (2553, หน้า 12) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กรเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงประสิทธิภาพที่จะต้องให้บุคลากรรับรู้และทำความเข้าใจถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกระบวนการ เพื่อให้บุคลากรยึดถือและมุ่งมั่นในการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม รวมทั้งให้ผู้บังคับบัญชาทุกคนให้ความสำคัญกับการดำเนินงาน

2.2.4 ปัจจัยรองด้านกลยุทธ์การบริหารองค์กร ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทุกปีการศึกษา (.46) มีการจัดทำกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม (.42) มีการดำเนินงานตามปฏิทินที่วางไว้ (.39) และมี

การประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ (.37) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทุกปีการศึกษามากที่สุด (.46) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างอาจจะเห็นว่าสภาพการณ์ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อจัดทำกลยุทธ์การดำเนินงานในปีการศึกษาถัดไป ทั้งนี้กลยุทธ์การบริหารองค์กร หมายถึง เทคนิควิธีการสำคัญในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Wright & Others (1992, p. 15) ที่กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง แผนของผู้บริหารระดับสูงที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ต่างๆ ที่สอดคล้องกับภารกิจและเป้าประสงค์ขององค์กร สอดคล้องกับทัศนะของ Mary Coulter (2005, p. 5) ที่กล่าวว่า กลยุทธ์ คือ การตัดสินใจและการกระทำไปสู่เป้าหมายโดยตรงในการใช้ทรัพยากรและศักยภาพเพื่อสร้างโอกาสและป้องกันภัยอันตรายต่างๆ ขององค์กร และสอดคล้องกับ ศราวุธ สังกะเพศ (2551 หน้า 120) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านกลยุทธ์การบริหารองค์กร ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์ และการปฏิบัติตามกลยุทธ์

2.2.5 ปัจจัยรองด้านค่านิยมร่วม ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีความสุขภาพเรียบร้อยและพูดจาไพเราะ (.48) แต่งกายสุภาพตามวัฒนธรรมท้องถิ่น (.48) มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน (.44) สร้างและรักษาชื่อเสียงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.37) และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า (.36) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านมีความสุขภาพเรียบร้อยและพูดจาไพเราะกับแต่งกายสุภาพตามวัฒนธรรมท้องถิ่นมากที่สุดเท่ากัน (.48) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างอาจจะเห็นว่า บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ดังนั้น บุคลากรจะต้องเป็นผู้พูดจาไพเราะ มีความสุขภาพเรียบร้อย แต่งกายดีตามวัฒนธรรมของท้องถิ่น อันเป็นค่านิยมร่วมขององค์กร ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก ค่านิยมร่วม หมายถึง ความเชื่อและวิธีการดำเนินงานที่สมาชิกในองค์กรยึดมั่นร่วมกันว่าควรมี ควรปฏิบัติ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความมุ่งมั่นทำงานเพื่อความสำเร็จขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Sagie & others (1996, p. 503) ที่ให้นิยามว่า ค่านิยมร่วม หมายถึง ค่านิยมที่เกิดจากคุณลักษณะของบุคคลอย่างหนึ่งที่เป้นตัวกำหนดให้บุคคลทำกิจกรรมในงาน ซึ่งให้ใดมาซึ่งผลลัพธ์ตามที่ตั้งใจของการทำงานในกลุ่ม สอดคล้องกับทัศนะของศุภชัย เมืองรักษ (2547, หน้า 54) ที่กล่าวว่า ค่านิยมร่วม เป็นแนวปฏิบัติของบุคลากรที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญใจ สุธรรัก (2553, หน้า 25) ที่ศึกษาปัจจัย การบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐาน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ตามทัศนะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าส่วนการศึกษา/นักวิชาการการศึกษา และครูผู้ดูแลเด็ก พบว่า ค่านิยมร่วมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.6 ปัจจัยรองด้านการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ สื่อสารด้วยวิธีการหลากหลาย (.45) และสื่อสารด้วยภาษาที่ถูกต้องและเข้าใจง่าย (.40) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านสื่อสารด้วยวิธีการหลากหลายมากที่สุด (.45) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าในปัจจุบันมีช่องทางในการสื่อสารหลายช่องทาง เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิผลบุคลากรควรใช้การสื่อสารด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Gibson & Hodgetts (1991, p. 12) ที่กล่าวว่า การสื่อสารภายในองค์กรเป็นการถ่ายทอดข่าวสารและความรู้ระหว่างสมาชิกในองค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรลุถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร สอดคล้องกับทัศนะของวันชัย มีชาติ (2548, หน้า 138) ที่กล่าวว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการติดต่อส่งผ่านข้อมูล ความคิด ความเข้าใจ หรือความรู้สึกระหว่างบุคคล และสอดคล้องกับรศชงพร โกมลเสวิน (2548, หน้า 133) ที่กล่าวว่า การสื่อสารในองค์กรมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารองค์กร เพราะเป็นเครื่องมือสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นระหว่างผู้บริหารและปฏิบัติงาน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของศตพร ทับธนะ (2556, หน้า 178) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพัทลุง พบว่า ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

2.2.7 ปัจจัยรองด้านงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ได้รับงบประมาณทันต่อการดำเนินงาน (.44) ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ (.43) และใช้งบประมาณถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ (.40) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านได้รับงบประมาณทันต่อการดำเนินงานมากที่สุด (.44) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องได้รับงบประมาณทันต่อการดำเนินงาน หากงบประมาณไม่ทันตามกำหนดจะทำให้ไม่สามารถดำเนินงานได้ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553ข, หน้า 8-10) ได้กล่าวถึงการใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ว่าให้ดำเนินการ ดังนี้ 1) งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ดำเนินการเบิกจ่ายรายการต่างๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดสรร และ 2) งบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของโกวิท โกเสนตอ (2556, หน้า 124-126) ที่ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนตามแนวชายแดนไทย-พม่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า งบประมาณเป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติฯ สอนสมจิตร (2547, หน้า 55) ที่ศึกษาปัญหา อุปสรรค และปัจจัยในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า งบประมาณเป็นปัจจัยหนึ่งในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเช่นกัน

2.2.8 จากการศึกษาปัจจัยหลักด้านการบริหารจัดการ สามารถจัดเรียงลำดับค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- 1) มีความสุภาพเรียบร้อยและพูดจาไพเราะ (.48)
- 2) แต่งกายสุภาพตามวัฒนธรรมท้องถิ่น (.48)
- 3) อุทิศเวลาโดยปฏิบัติงานเกินเวลาปกติ (.46)
- 4) มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทุกปีการศึกษา (.46)
- 5) สื่อสารด้วยวิธีการหลากหลาย (.45)
- 6) มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน (.44)
- 7) ได้รับงบประมาณทันต่อการดำเนินงาน (.44)
- 8) ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ (.43)
- 9) มีการจัดทำกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม (.42)
- 10) สื่อสารด้วยภาษาที่ถูกต้องและเข้าใจง่าย (.40)
- 11) ใช้งบประมาณถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ (.40)
- 12) ทำงานเป็นทีม (.40)
- 13) บุคลากรให้เกียรติและยอมรับซึ่งกันและกัน (.40)

- 14) มีการดำเนินงานตามปฏิทินที่วางไว้ (.39)
- 15) บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (.38)
- 16) บุคลากรใช้หลักประชาธิปไตยในการตัดสินใจ (.38)
- 17) มีคำสั่งมอบหมายงานในหน้าที่รับผิดชอบแก่บุคลากร (.37)
- 18) มีการประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ (.37)
- 19) สร้างและรักษาชื่อเสียงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.37)
- 20) มีการแบ่งแยกงานตามบทบาทหน้าที่และจัดสายการบังคับบัญชา

ชัดเจน (.36)

- 21) ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า (.36)
- 22) บุคลากรมีความสามัคคีกัน (.35)
- 23) รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย (.35)
- 24) ดูแลและปฏิบัติต่อเด็กเหมือนบุตรหลานของตน (.28)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้าน
 มีความสุขภาพเรียบร้อยและพูดจาไพเราะ กับแต่งกายสุขภาพตามวัฒนธรรมท้องถิ่น มากที่สุด
 (.48) เท่ากันทั้งสองปัจจัย แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการเห็นบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 เป็นผู้พูดจาไพเราะ แต่งกายดี มีความสุขภาพเรียบร้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่าง
 เห็นว่าบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก โดยเด็กจะเลียนแบบพฤติกรรม
 ของบุคลากรเป็นต้นแบบของตน

2.3 ผลการศึกษาปัจจัยหลักด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า มี 9 ปัจจัยรอง ได้แก่
 ปัจจัยรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยรองหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจัยรอง
 ครูผู้ดูแลเด็ก ปัจจัยรองคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจัยรองผู้ปกครอง ปัจจัยรอง
 ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยรองผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษา
 ปัจจัยรองผู้ประกอบการอาหาร และปัจจัยรองนักการภารโรง เรียงลำดับค่าน้ำหนักจากมากไปหาน้อย
 ดังนี้ ปัจจัยรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (.47) ปัจจัยรองผู้ปกครอง (.44) ปัจจัยรอง
 นักการภารโรง (.42) ปัจจัยรองคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.41) ปัจจัยรองครูผู้ดูแลเด็ก
 (.39) ปัจจัยรองผู้ประกอบการอาหาร (.39) ปัจจัยรองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (.39)
 ปัจจัยรองผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษา (.38) และปัจจัยรองหัวหน้า

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.34) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด (.47) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างอาจจะเห็นว่านายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยตรง เป็นผู้บังคับบัญชาบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้อนุมัติงบประมาณดำเนินงาน และเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมเจตน์ ภูศรี และคณะ (2551, หน้า 36) ที่ศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบความสำเร็จในการพัฒนาทุกๆ ด้าน มาจากความเอาใจใส่เห็นความสำคัญ ทุ่มเท มุ่งมั่น จริงจังของนายกองค์กรปกครองส่วนตำบล ที่มีวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของธนิดา ปัทมพรพงศ์ (2558, หน้า 6) ที่ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแก้งคร้อ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ และเห็นความสำคัญของการศึกษา และผลการวิจัยปัจจัยรองของปัจจัยหลักด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.3.1 ปัจจัยรองด้านนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ (.40) นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีภาวะผู้นำ (.36) นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.35) นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม (.34) และนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รักประสานงานที่ดี (.33) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ มากที่สุด (.40) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างอาจจะเห็นว่านายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิผล นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเป็นผู้กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ สอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546ก, หน้า 3) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การ

บริหารส่วนตำบล รวมถึงผู้บริหารการศึกษา อันได้แก่ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองการศึกษา มีคุณสมบัติที่สำคัญคือ มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ ในการดำเนินงานด้านการศึกษาและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก และมีนโยบายแผนและงบประมาณเพื่อ การดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553ข, หน้า 19) ยังกล่าวว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการกำหนด นโยบาย ยุทธศาสตร์ และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน ระดมทรัพยากรเพื่อ การบริหารและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของสมเจตน์ ภูศรี และคณะ (2551, หน้า 36) ที่ศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถ ในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะประสบผลสำเร็จประเด็นหนึ่งคือนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มองเห็นความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเป็นมีวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาการศึกษา เอาใจ ใส่ ทุ่มเท มุ่งมั่น และจริงจัง ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3.2 ปัจจัยรองด้านหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนัก ปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (.44) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการบริหาร และพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก (.39) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (.37) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้มีทักษะทางคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและการสื่อสาร (.37) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้มีภาวะผู้นำ (.36) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ (.35) และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้มีความสามารถในการแก้ปัญหา (.32) จากข้อมูลดังกล่าวกลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี ความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมากที่สุด (.44) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างอาจจะเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้รับผิดชอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ซึ่งในการจัด การศึกษาระดับนี้จะมุ่งเน้นไปที่พัฒนาการของเด็ก ดังนั้น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้อง เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างดี ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น (2549ก, หน้า 3-4) กำหนดว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานภาพเป็นพนักงาน ส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์

เกี่ยวกับพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และควรมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไปสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปริญญาอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรอง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี 2) มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด 3) มีความรู้เรื่องโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี 4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี 5) ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็กหรือละเมิดสิทธิเด็ก และ 6) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท 7) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด และงานวิจัยของนฤมล ศรีบุญเรือง (2555, หน้า 176) ที่ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า มี 2 คุณลักษณะหลักคือ 1) คุณลักษณะด้านบุคคล มีคุณลักษณะย่อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการตัดสินใจ และด้านความสามารถในการสื่อสาร และ 2) คุณลักษณะด้านวิชาชีพ มีคุณลักษณะย่อย คือ ด้านผู้นำทางวิชาการ ด้านความสามารถในการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านประสบการณ์ในงานที่รับผิดชอบ และด้านคุณธรรม จริยธรรม

2.3.3 ปัจจัยรองด้านครูผู้ดูแลเด็ก ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดี (.45) ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (.43) ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (.40) ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีทักษะทางคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและการสื่อสาร (.40) และครูผู้ดูแลเด็กมีคุณวุฒิตรงตามสายงาน (.37) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดีมากที่สุด (.45) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างอาจจะเห็นว่า เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นวัยซุกซน ชอบเล่น ชอบพูด สดชื่น สดุดเห็น ดังนั้น ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องมีสุขภาพจิตที่ดี และมีความรักเด็ก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553ข, หน้า 4) กำหนดว่า ผู้ดูแลเด็ก จะต้องมีความรู้ตามคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด มีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างตามมาตรฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานจ้างที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และมีคุณสมบัติคือ 1) มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง

ตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด 2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี 3) ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็กหรือละเมิดสิทธิเด็ก 4) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท 5) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อ ร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด 6) มีระดับวุฒิภาวะ และบุคลิกลักษณะเหมาะสม ทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม มีความตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความรัก ความอ่อนโยน เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเด็กเล็ก อย่างเหมาะสม 7) เป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุขุม เยือกเย็น และมีความขยันอดทน 8) มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี และผลการวิจัยของสมเจตน์ ภูศรี และคณะ (2551, หน้า 35-36) ที่ศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครูผู้ดูแลเด็ก จะต้องมีความรู้ ดังนี้ 1) มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพสาขาการศึกษาปฐมวัยในการให้ความรู้แก่เด็กปฐมวัย 2) มีความรับผิดชอบ 3) มีคุณธรรม จริยธรรม 4) มีความรู้ด้านการศึกษา และ 5) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเอกปฐมวัย

2.3.4 ปัจจัยรองด้านคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก (.44) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้าใจในบทบาทของตน (.43) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.43) และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้มีจิตอาสา (.39) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กมากที่สุด (.44) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอกชน ดังนั้น ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ให้แข่งขันกับเอกชนได้ จึงต้องมีคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน

2.3.5 ปัจจัยรองด้านผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้ปกครองเอาใจใส่ เลี้ยงดู และให้ความอบอุ่นแก่เด็ก (.52)

ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก (.45) และผู้ปกครองสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.43) จากข้อมูลดังกล่าวกลุ่มตัวอย่างให้คำแนะนำปัจจัยย่อยด้านผู้ปกครองเอาใจใส่ เลี้ยงดู และให้ความอบอุ่นแก่เด็กมากที่สุด (0.52) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างอาจจะเห็นว่าการที่ผู้ปกครองเอาใจใส่ เลี้ยงดู และให้ความอบอุ่น มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยมากที่สุด เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยแห่งการพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา การได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกวิธี และการให้ความอบอุ่นแก่เด็กของผู้ปกครอง จะส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านพัฒนาการเด็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 114) ที่ได้ระบุบทบาทหน้าที่ของพ่อ แม่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยว่า ต้องสื่อสารกับครูผู้สอนตลอดเวลา เพื่อให้เข้าใจตรงกันและพร้อมให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยพ่อแม่ ผู้ปกครองมีบทบาท ดังนี้ 1) มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา และให้ความเห็นชอบ กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอนและเด็ก 2) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ 3) เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น 5) อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก 6) ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้อง 7) เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ 8) มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 22) กล่าวว่า จะต้องมีการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม จริยธรรม และนิสัยที่ดี โดยครอบครัวจะต้องเป็นแกนหลักในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้าน

2.3.6 ปัจจัยรองด้านปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า มีคำแนะนำปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น

นักประสานงานที่ดี (.45) ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.44) และปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.42) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนักประสานงานที่ดีมากที่สุด (.45) ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับฝ่ายบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรจะเป็นนักประสานงานที่ดี ในการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่พบการกล่าวถึงปัจจัยด้านปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ เมื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการศึกษาพหุกรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้นแบบ จึงพบว่า ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้เพราะปลัดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการ และพนักงานในสำนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงอยู่ในความรับผิดชอบของปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามสายการบังคับบัญชา ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546ก, หน้า 3) กล่าวว่า ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการศึกษา และพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก และมีนโยบาย แผนและงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ

2.3.7 ปัจจัยรองด้านผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.45) และผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษามีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.43) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด (.45) ทั้งนี้ อาจจะเป็นเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษามีความรับผิดชอบในการดำเนินงานของ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงจำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอย่างดี ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ไม่มีการกล่าวถึงปัจจัยด้านผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษาไว้ เมื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการศึกษาพหุกรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ จึงพบว่า ผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษา ดังนั้นผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3.8 ปัจจัยรองด้านผู้ประกอบการอาหาร ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้ประกอบการอาหารเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการประกอบอาหารสำหรับเด็ก (.43) ผู้ประกอบการอาหารมีความรู้ความเข้าใจในหลักโภชนาการ (.40) และผู้ประกอบการอาหารเป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคร้ายแรง (.40) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านผู้ประกอบการเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการประกอบอาหารสำหรับเด็กมากที่สุด (.43) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้ประกอบการจะต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการประกอบอาหารสำหรับเด็ก หากผู้ประกอบการไม่มีความรับผิดชอบโดยไม่ประกอบอาหารกลางวันแก่เด็กหรือประกอบอาหารเสร็จไม่ตรงเวลาในการรับประทานจะก่อให้เกิดปัญหาอย่างใหญ่หลวงแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะเด็กจะต้องรับประทานอาหารตรงเวลาและมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของเด็ก ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไม่พบว่าผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการศึกษาพหุกรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ จึงพบว่า ผู้ประกอบการอาหารเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้เพราะผู้ประกอบการทำหน้าที่จัดหาอาหาร

ว่างและอาหารกลางวันให้แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งอาหารมีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก หากผู้ประกอบอาหารไม่มีความรู้ด้านโภชนาการหรือประกอบอาหารที่ไม่มีคุณภาพสำหรับเด็ก จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านร่างกายซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบต่อพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก นอกจากนี้ ผู้ประกอบอาหารจะต้องมีความรับผิดชอบ ดังนั้น ผู้ประกอบอาหารจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3.9 ปัจจัยรองด้านนักรการภารโรง ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ นักรการภารโรงเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดี (.55) นักรการภารโรงเป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคร้ายแรง (.51) นักรการภารโรงมีความเสียสละและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย (.50) และนักรการภารโรงมีความรู้ตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน (.48) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านนักรการภารโรงเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดีมากที่สุด (.55) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนมากเป็นผู้หญิง จะมีเพียงนักรการภารโรงเท่านั้นที่เป็นผู้ชาย ดังนั้น นักรการภารโรงจะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี รักเด็ก และไม่ละเมิดสิทธิเด็ก จึงจะเกิดความปลอดภัยแก่เด็ก ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไม่พบว่านักรการภารโรงเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการศึกษาพฤติกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ จึงพบว่า นักรการภารโรงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า นักรการภารโรงเป็นผู้ได้รับการว่าจ้างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทำหน้าที่ดูแลรักษา ทำความสะอาด และพัฒนาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสะอาดร่มรื่น เป็นผู้จัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์แก่เด็ก ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ ซึ่งนักรการภารโรงนอกจากจะเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดีแล้ว ยังจะต้องมีร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคร้ายแรง และมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ดังนั้น นักรการภารโรงจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3.10 จากการศึกษาปัจจัยหลักด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถจัดเรียงลำดับ

ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- 1) นักการภารโรงเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดี (.55)
- 2) ผู้ปกครองเอาใจใส่ เลี้ยงดู และให้ความอบอุ่นแก่เด็ก (.52)
- 3) นักการภารโรงเป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคร้ายแรง (.51)
- 4) นักการภารโรงมีความเสียสละและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย (.50)
- 5) นักการภารโรงมีความรู้ตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน (.48)
- 6) ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดี (.45)
- 7) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก (.45)
- 8) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนักประสานงานที่ดี (.45)
- 9) ผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.45)
- 10) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก (.44)
- 11) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (.44)
- 12) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.44)
- 13) ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (.43)
- 14) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้าใจในบทบาทของตน (.43)
- 15) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.43)
- 16) ผู้ปกครองสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.43)
- 17) ผู้อำนวยการกองการศึกษาหรือหัวหน้าส่วนการศึกษามีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.43)

- 18) ผู้ประกอบอาหารเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการประกอบอาหารสำหรับเด็ก (.43)
- 19) ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.42)
- 20) ผู้ประกอบอาหารเป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคภัยแรง (.40)
- 21) ผู้ประกอบอาหารมีความรู้ความเข้าใจในหลักโภชนาการ (.40)
- 22) นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ (.40)
- 23) ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (.40)
- 24) ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีทักษะทางคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและการสื่อสาร (.40)
- 25) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก (.39)
- 26) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้มีจิตอาสา (.39)
- 27) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (.37)
- 28) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้มีทักษะทางคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและการสื่อสาร (.37)
- 29) ครูผู้ดูแลเด็กมีคุณวุฒิตตรงตามสายงาน (.37)
- 30) นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีภาวะผู้นำ (.36)
- 31) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้มีภาวะผู้นำ (.36)
- 32) นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.35)
- 33) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ (.35)
- 34) นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม (.34)
- 35) นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รักประสานงานที่ดี (.33)
- 36) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้มีความสามารถในการแก้ปัญหา (.32)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้าน นักการภารโรงเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดีมากที่สุด (.55) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า นักการภารโรงเป็นผู้ชาย ซึ่งจะต้องมีสุขภาพจิตที่ดี มีความรักเด็ก ไม่ก่อปัญหา การล้วงละเมิดสิทธิเด็กหรือการล้วงละเมิดทางเพศ และกลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อย ด้านผู้ปกครองเอาใจใส่ เลี้ยงดู และให้ความอบอุ่นแก่เด็ก มากเป็นอันดับที่สอง (.52) ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างอาจจะเห็นว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่จะต้องมีการพัฒนาร่างกาย พัฒนาการด้าน อารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งจะต้องได้รับการเลี้ยงดู จากผู้ปกครองอย่างถูกต้องวิธีและการให้ความอบอุ่นแก่เด็กจะส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการไป ในทางที่ดีอันจะนำไปสู่การบรรลุประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.4 ผลการศึกษาปัจจัยหลักด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มี 2 ปัจจัยรอง ได้แก่ การจัดประสบการณ์ และสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เรียงลำดับค่าน้ำหนักจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (.44) และการจัดประสบการณ์ (.42) จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยรองด้านสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมากที่สุด (.44) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ มีสื่อ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอ ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องนำสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรม ผลการศึกษาปัจจัยรองของ ปัจจัยหลักด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.4.1 ปัจจัยรองด้านการจัดประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนัก ปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ หลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดจากการ มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (.50) มีการส่งต่อข้อมูลเด็ก (.41) จัดประสบการณ์ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 (.40) มีการทำวิจัย ในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาเด็ก (.40) และมีการประเมินพัฒนาการของเด็กอยู่เสมอ (.40) จาก ข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านหลักสูตรของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุด (.50) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งนี้หลักสูตรดังกล่าวมุ่งเน้นไปที่การจัดประสบการณ์แก่เด็ก เพื่อพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในทุกด้านตามวัยและความสามารถของเด็กแต่ละคน

ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553ข, หน้า 28-43) ได้กำหนดมาตรฐานการจัด
 ประสพการณ์แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้สรุปได้ดังนี้ 1) บูรณาการหลักสูตรการศึกษา
 ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) จัดทำ
 หลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) วัดและประเมินผลพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านเป็น
 รายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี และ 4) ทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1
 เรื่อง สอดคล้องกับประสม มารศรี (2557, หน้า 126) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดประสพการณ์การ
 เรียนรู้ให้กับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมุ่งส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพื่อให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้าน
 ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 สุเทพ ปฏิมิตร (2555, หน้า 109-111) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขในประสิทธิภาพและหา
 ข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การ
 บริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล พบว่า ปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งคือการ
 จัดประสพการณ์ที่เหมาะสมกับวัย โดยเสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็ก
 เล็กจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องในการส่งเสริมให้ชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้รู้ภูมิปัญญาด้านต่างๆ
 ในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น

2.4.2 ปัจจัยรองด้านสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า
 มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่
 เหมาะสมกับวัย (.44) มีสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย หลากหลาย และเพียงพอ (.40)
 และมีการนำสื่อมาใช้จัดประสพการณ์แก่เด็ก (.40) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้
 ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านมีสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับวัยมากที่สุด (.44)
 ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าในการจัดประสพการณ์แก่เด็กในศูนย์พัฒนา
 เด็กเล็กจะต้องมีสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ช่วยการจัดกิจกรรม ซึ่งสื่อ เทคโนโลยี และ
 นวัตกรรมดังกล่าวจะต้องมีความเหมาะสมกับวัยของเด็กจึงจะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่างๆ
 ตามวัย ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553ข, หน้า 42) ที่กล่าวถึงการ
 ใช้ สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่าควรใช้สื่ออย่างหลากหลายที่เป็นของจริง
 สื่อธรรมชาติ และสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น และใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้าน
 ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ
 สมเจตน์ ภูศรี และคณะ (2551, หน้า 35-36) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการ

บริหารจัดการคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีสื่อการเรียน การสอนที่เหมาะสมกับวัยของเด็กอย่างเพียงพอ 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และ 3) ครูผู้ดูแลเด็กควรได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้ สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากขึ้น

2.4.3 จากการศึกษาปัจจัยหลักด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถจัด เรียงลำดับค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- 1) หลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง (.50)
- 2) มีสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับวัย (.44)
- 3) มีการส่งต่อข้อมูลเด็ก (.41)
- 4) จัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 (.40)
- 5) มีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาเด็ก (.40)
- 6) มีการประเมินพัฒนาการของเด็กอยู่เสมอ (.40)
- 7) มีสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย หลากหลาย และเพียงพอ (.40)
- 8) มีการนำสื่อมาใช้จัดประสบการณ์แก่เด็ก (.40)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้าน หลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีค่ามากที่สุด (.50) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องของทุกภาคส่วนในการจัดทำและใช้หลักสูตร

2.5 ปัจจัยหลักด้านอาคารสถานที่ มี 3 ปัจจัยรอง คือ ปัจจัยรองอาคารและพื้นที่ ปัจจัยรองสิ่งแวดล้อม และปัจจัยรองความปลอดภัย เรียงลำดับค่าน้ำหนักจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยรองด้านอาคารและพื้นที่ (.38) ปัจจัยรองด้านความปลอดภัย (.35) และปัจจัยรอง ด้านสิ่งแวดล้อม (.33) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยรองด้าน อาคารและพื้นที่มีค่ามากที่สุด (.38) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จะต้องมีอาคารและพื้นที่ที่เพียงพอและเหมาะสมกับการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ อาทิตยา ศรีธิพันธุ์ (2554, หน้า 96) ที่กล่าวถึงปัจจัยด้านอาคารและพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กไว้ว่า อาคารต้องมีความมั่นคง แข็งแรง ทัศนวิสัยดี มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็ก ตลอดจนส่งเสริมสุขภาพและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับทัศนะของ สมเจตน์ ภูศรี และคณะ (2551, หน้า 35) ที่กล่าวว่า การพัฒนาสถานศึกษาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ดีต้องเป็นไปตาม มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ห้องน้ำ อาคารสถานที่ ห้องนอน อาคารสถานที่ที่มั่นคง ถาวร เพียงพอสำหรับเด็ก การพัฒนาด้านความปลอดภัยของเด็ก มีรั้วรอบขอบชิด ห้องนอนมีมุ้งลวด ห้องน้ำและห้องครัวสะอาด และสอดคล้องกับงานวิจัยของโกวิท โกเสนตอ (2556, หน้า 124-126) ที่ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนตามแนว ชายแดนไทย-พม่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า อาคารและพื้นที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรพัฒน์ มุมอ่อน (2556, หน้า 112) ที่ศึกษาความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนข่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านอาคารและพื้นที่ เช่น สภาพอาคารเรียน สนามเด็ก เล่น เป็นต้น เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการศึกษา ปัจจัยรองของปัจจัยหลักด้านอาคารสถานที่ที่มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.5.1 ปัจจัยรองด้านอาคารและพื้นที่ ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อย เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีห้องน้ำสะอาดและทัศนวิสัยดี (.43) มีแสงสว่าง เพียงพอ และอากาศปลอดโปร่ง (.38) จัดสรรพื้นที่การใช้อาคารอย่างเป็นสัดส่วน (.37) อาคาร แข็งแรง มั่นคง และปลอดภัย (.35) และมีอาคารเพียงพอต่อการใช้งาน (.34) จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านมีห้องน้ำสะอาดและทัศนวิสัยดีมากที่สุด (.43) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับห้องน้ำของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกว่า จะต้องสะอาดและทัศนวิสัยดี ซึ่งห้องน้ำของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีความปลอดภัยจาก อุบัติเหตุต่าง ๆ ไม่สิ้น มีอุปกรณ์ทำความสะอาดและป้องกันอันตรายอย่างเพียงพอ เครื่องสุขภัณฑ์ มีขนาดเล็กเหมาะสมกับขนาดตัวของเด็ก และมีจำนวนห้องเพียงพอกับจำนวนเด็ก นอกจากนี้ยัง จะต้องมีการล้างตัวหรืออาบน้ำเด็กอีกด้วย

2.5.2 ปัจจัยรองด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ แสงสว่างเพียงพอและอากาศปลอดโปร่ง (.46) มีระบบการกำจัดสิ่งปฏิกูล (.35) อยู่ห่างไกลจากแหล่งอบายมุขและมลพิษ (.34) และมีพื้นที่เล่นกลางแจ้งและเครื่องเล่นเพียงพอ (.31) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านแสงสว่างเพียงพอและอากาศปลอดโปร่งมากที่สุด (.46) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีแสงสว่างเพียงพอโดยเป็นแสงจากธรรมชาติ นอกจากนี้ยังจะต้องมีอากาศปลอดโปร่ง ซึ่งจะเอื้อให้เด็กมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ได้เหมาะสมตามวัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553ช, หน้า 24-25) ที่ได้กำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสรุปได้ดังนี้ 1) สิ่งแวดล้อมภายในอาคาร (1) แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่่าเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก (2) เสียง เสียงต้องอยู่ในระดับไม่ดังเกินไป (3) มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก 2) สิ่งแวดล้อมภายนอกอาคาร (1) ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วนเพื่อความปลอดภัยของเด็ก (2) ควรมีทางเข้า-ออก ไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร (3) ควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง หรือเสียงที่รบกวน (4) มีการจัดระบบสุขาภิบาล ได้แก่ การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน (5) มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน (6) จัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัยและมีจำนวนเพียงพอกับเด็ก และ (7) มีระเบียบ ความกว้างของระเบียบไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หากมีที่นั่งตามระเบียบต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร

2.5.3 ปัจจัยรองด้านความปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการซักซ้อมการป้องกันภัย (.42) มีข้อมูลหน่วยงานด้านบรรเทาสาธารณภัย (.42) ติดตั้งระบบและอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย (.39) และมีมาตรการในการป้องกันภัย (.37) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านมีการซักซ้อมการป้องกันภัย และมีข้อมูลหน่วยงานด้านบรรเทาสาธารณภัย มากที่สุด (.42) ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการซักซ้อมการป้องกันภัยทุกปี และมีข้อมูลหน่วยงานด้านบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อที่ขอความช่วยเหลือได้ทันทั่วทั้งที่เมื่อมีเหตุการณ์ไม่ปลอดภัยขึ้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553ช, หน้า 25-26) ได้กำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัย

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ดังนี้ 1) มาตรการป้องกันความปลอดภัย (1) ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยหรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร (2) ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง (3) ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร (4) หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำด้วยวัสดุแตกหักง่ายหรือแหลมคม (5) ตู้เก็บยาและเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาลวางไว้อยู่ในที่สูง (6) มีวัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำห้องส้วมที่มีลักษณะลื่น และเก็บสารจำพวกเคมีเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก (7) ไม่มีหลุมหรือบ่อน้ำที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม (8) มีระบบการล็อกประตูในการเข้า-ออกนอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ (9) ห้องครัวและที่ประกอบอาหารควรมีประตูเปิด-ปิดที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้ (10) ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุงลวด ฯลฯ (11) มีตู้หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง มีความสูงขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก (12) สิ่งของเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้นควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก 2) มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน (1) มีการฝึกซ้อมการป้องกันอุบัติภัยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (2) บุคลากรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติภัยและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก (3) มีหมายเลขโทรศัพท์ของส่วนราชการต่างๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทัน่วงที่กรณีเกิดเหตุการณ์ระดับขั้นหรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก (4) ควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาล (6) มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพและพัฒนาการของเด็ก (7) มีมาตรการในการรับ-ส่งเด็ก อย่างเป็นระบบ และ (8) มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน

2.5.4 จากการศึกษาปัจจัยหลักด้านอาคารสถานที่ สามารถจัดเรียงลำดับค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- 1) แสงสว่างเพียงพอและอากาศปลอดโปร่ง (.46)
- 2) มีห้องน้ำสะอาดและถูกสุขลักษณะ (.43)
- 3) มีการซักซ้อมการป้องกันภัย (.42)
- 4) มีข้อมูลหน่วยงานด้านบรรเทาสาธารณภัย (.42)
- 5) ติดตั้งระบบและอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย (.39)
- 6) มีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศปลอดโปร่ง (.38)
- 7) จัดสรรพื้นที่การใช้อาคารอย่างเป็นสัดส่วน (.37)

- 8) มีมาตรการในการป้องกันภัย (.37)
- 9) อาคารแข็งแรง มั่นคง และปลอดภัย (.35)
- 10) มีระบบการกำจัดสิ่งปฏิกูล (.35)
- 11) มีอาคารเพียงพอต่อการใช้งาน (.34)
- 12) อยู่ห่างไกลจากแหล่งอบายมุขและมลพิษ (.34)
- 13) มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งและเครื่องเล่นเพียงพอ (.31)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้านแสงสว่างเพียงพอและอากาศปลอดโปร่งมากที่สุด (.46) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมด้านแสงและอากาศมากที่สุดว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีแสงสว่างจากธรรมชาติอย่างเพียงพอ สบายตา และมีอากาศดี ปลอดโปร่ง หายใจสะดวก

2.6 ปัจจัยหลักด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มี 3 ปัจจัยรอง ได้แก่ ปัจจัยรองด้านการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ เอกชน และชุมชน ปัจจัยรองด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และปัจจัยรองด้านการส่งเสริมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เรียงลำดับค่าน้ำหนักจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยรองด้านการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ เอกชนและชุมชน (.41) ปัจจัยรองด้านความสัมพันธ์กับชุมชน (.38) และปัจจัยรองการส่งเสริมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.37) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ เอกชน และชุมชนมากที่สุด (.41) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพนั้น องค์กรภาครัฐ เอกชน และชุมชน จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เริ่มโดยเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการประเมินผล และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการดำเนินงาน ผลการศึกษาปัจจัยรองของปัจจัยหลักด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.6.1 ปัจจัยรองด้านการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ เอกชน และชุมชน ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ภาครัฐ เอกชน และชุมชนมีส่วนร่วมร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน (.48) ภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (.48) ภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน (.40) และภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (.38) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านภาครัฐ เอกชน และชุมชนมี

ส่วนร่วมร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน และ ภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษามากที่สุด (.48) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าภาครัฐ เอกชน และชุมชนควรจะเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของคุณ์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนั้น ภาครัฐ เอกชน และชุมชน ยังจะต้องระดมทรัพยากรเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของคุณ์พัฒนาเด็กเล็กให้สามารถบรรลุประสิทธิผลที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546ก, หน้า 27-28) ที่ได้กำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และชุมชนของคุณ์พัฒนาเด็กเล็กไว้ว่า ควรดำเนินการตามแนวทางต่าง ๆ ดังนี้ 1) จัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบ ชี้้นำให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของคุณ์พัฒนาเด็กเล็ก 2) จัดกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านเด็ก 3) จัดให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคุณ์พัฒนาเด็กเล็ก และสอดคล้องกับสภาพ จินดาเดช (2546, หน้า 68) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชน ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณและมอบสิ่งของช่วยเหลือในหลายด้าน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิรพัฒน์ มุมอ่อน (2556, หน้า 112) ที่ศึกษาความสำเร็จของคุณ์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษารองการบริบาลส่วนตำบลโนนข่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลคุณ์พัฒนาเด็กเล็กปัจจัยหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม การติดตามและประเมินผล รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของศตพร ทับธนะ (2556, หน้า 177-178) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพัทลุง พบว่า การจัดการศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน

2.6.2 ปัจจัยรองด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ให้บริการชุมชนในด้านอาคารสถานที่และอื่นๆ (.45) มีการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนในโอกาสต่างๆ (.39) คุณ์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอยู่เสมอ (.37) และมีการออกเยี่ยมบ้านเด็ก (.34) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านให้บริการชุมชนในด้านอาคารสถานที่และอื่นๆ มากที่สุด (.45) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าคุณ์พัฒนาเด็กมีอาคารสถานที่ที่เหมาะสมในการให้บริการแก่ชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การจัดกิจกรรมวันสำคัญ การจัดกิจกรรมประเพณี เป็นต้น

2.6.3 ปัจจัยรองด้านการส่งเสริมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการทำกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ความช่วยเหลือกันทั้งภายในเครือข่ายและระหว่างเครือข่าย (.46) และมีการจัดตั้งเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.41) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านการทำกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ความช่วยเหลือกันทั้งภายในเครือข่ายและระหว่างเครือข่าย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการดำเนินงานและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก นอกจากนี้ควรให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น การให้เยี่ยมอุปกรณ์สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การแลกเปลี่ยนครูผู้ดูแลเด็ก เป็นต้น ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ใช้คำว่า “เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย” ทั้งนี้เพราะเอกสารและงานวิจัยเหล่านั้นอ้างอิงเอกสาร “มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองท้องถิ่น ฉบับปี พ.ศ. 2553” (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 53) ซึ่งกำหนดมาตรฐานที่ 6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ เอกสารและงานวิจัยเหล่านั้นจึงใช้ “เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย” คำตามเอกสารดังกล่าว เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและศึกษาพหุกรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าการวิจัยครั้งนี้ ควรใช้ “ปัจจัยด้านการส่งเสริมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” เนื่องจากมุ่งศึกษาเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553, หน้า 53-58) ที่ได้กำหนดมาตรฐานที่ 6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้ 1) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค และ 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาทิตยา ศรีธิพันธุ์ (2554, หน้า 72) ที่ศึกษาการจัดปัจจัยบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดปัจจัยด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่งเสริมความสามารถในการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75

2.6.4 จากการศึกษาปัจจัยหลักด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สามารถจัดเรียงลำดับค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- 1) ภาครัฐ เอกชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน (.48)
- 2) ภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (.48)
- 3) มีการทำกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ความช่วยเหลือกัน ทั้งภายในเครือข่ายและระหว่างเครือข่าย (.46)
- 4) ให้บริการชุมชนในด้านอาคารสถานที่และอื่นๆ (.45)
- 5) มีการจัดตั้งเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.41)
- 6) ภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน (.40)
- 7) มีการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนในโอกาสต่างๆ (.39)
- 8) ภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (.38)
- 9) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอยู่เสมอ (.37)
- 10) มีการออกเยี่ยมบ้านเด็ก (.34)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยด้าน ภาครัฐ เอกชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน และ ภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มากที่สุด (.48) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าภาครัฐ เอกชน และชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และร่วมกันระดมทรัพยากรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน

2.7 ปัจจัยหลักด้านการเมืองท้องถิ่น มี 2 ปัจจัยรอง ได้แก่ ปัจจัยรองด้าน เสถียรภาพของการเมืองท้องถิ่น และปัจจัยรองด้านอำนาจทางการเมืองของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียงลำดับค่าน้ำหนักจากมากไปหาน้อยดังนี้ ปัจจัยรองด้านเสถียรภาพของการเมืองท้องถิ่น (.47) และปัจจัยรองด้านอำนาจทางการเมืองของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (.22) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านเสถียรภาพของการเมืองท้องถิ่นมากที่สุด (.47) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า หากการเมืองท้องถิ่นไม่มีเสถียรภาพจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การไม่ต่อเนื่องของการดำรงตำแหน่งนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การขัดแย้งระหว่างฝ่ายบริหาร

กับสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น จะทำให้นโยบายไม่ต่อเนื่อง และขาดการสนับสนุน ด้านงบประมาณ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบปัจจัยหลักด้านการเมืองท้องถิ่น ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ไม่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกปัจจัยจากการสังเคราะห์ และเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการศึกษาพหุกรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ พบว่า ปัจจัยด้านการเมืองท้องถิ่นเป็น ปัจจัยหลักอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้เพราะ ผลของการถ่ายโอนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากรัฐบาลส่วนกลาง มาดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 114ก, 17 พฤศจิกายน 2542, หน้า 48-66) ซึ่งเริ่มดำเนินการถ่ายโอนตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 เป็นต้นมา ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาอยู่ ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกด้าน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากการเมืองท้องถิ่น ไม่มีเสถียรภาพจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมเจตน์ ภูศรี และคณะ (2551, หน้า 36) ที่ศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีความขัดแย้งกันระหว่างผู้บริหารกับสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล สภาองค์กรบริหารส่วนตำบลไม่ค่อยสนับสนุนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเฉพาะด้านงบประมาณ ส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร ผลการศึกษาปัจจัยรองของ ปัจจัยหลักด้านการเมืองท้องถิ่น มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.7.1 ปัจจัยรองด้านเสถียรภาพของการเมืองท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ฝ่ายบริหารกับสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อันดีและไปในทิศทางเดียวกันในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.44) มีความต่อเนื่องของนโยบายการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (.39) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัมพันธ์อันดีกับนักการเมืองในระดับอื่น (.37) และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเลือกตั้งติดต่อกัน (.36) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่ม ตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านฝ่ายบริหารกับสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อันดีและไปในทิศทางเดียวกันในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด (.49) ทั้งนี้

อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหากฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความขัดแย้งกันอันเนื่องมาจากอยู่คนละกลุ่มการเมืองหรือสาเหตุอื่นจะทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและอื่นๆ ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิผลได้

2.7.2 ปัจจัยรองด้านอำนาจทางการเมืองของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจให้คุณให้โทษแก่บุคลากรได้ (.41) ฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเสียงสนับสนุนข้างมากจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (.34) และฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อันดี และสามารถกำกับบังคับบัญชาบุคลากรได้ (.32) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจให้คุณให้โทษแก่บุคลากรได้ (.41) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการมีอำนาจให้คุณให้โทษแก่บุคลากรได้แสดงถึงการมีอำนาจอย่างแท้จริงของฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงอำนาจในการบังคับบัญชาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ปฏิบัติตามนโยบายของฝ่ายบริหารอันจะส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่พบการกล่าวถึงอำนาจทางการเมืองของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการศึกษาพหุกรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ พบว่า อำนาจทางการเมืองของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นปัจจัยรองของปัจจัยหลักด้านการเมืองท้องถิ่น

2.7.3 จากการศึกษาปัจจัยหลักด้านการเมืองท้องถิ่น สามารถจัดเรียงลำดับค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- 1) ฝ่ายบริหารกับสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อันดีและไปในทิศทางเดียวกันในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.44)
- 2) ฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจให้คุณให้โทษแก่บุคลากรได้ (.41)
- 3) ความต่อเนื่องของนโยบายการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (.39)

4) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัมพันธอันดีกับนักการเมืองท้องถิ่นในระดับอื่น (.37)

5) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเลือกตั้งติดต่อกัน (.36)

6) ฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเสียงสนับสนุนข้างมากจากสมาชิกสภาท้องถิ่น (.34)

7) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัมพันธอันดีกับนักการเมืองท้องถิ่นในระดับอื่น (.32)

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยด้านฝ่ายบริหารกับสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อันดีและไปในทิศทางเดียวกันในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด (.44) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหากฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความขัดแย้งกับสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นผลมาจากการค้นพบในการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้ชี้ให้เห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังสมการ $FE = .90(MA) + .98(SH) + .84(TE) + .89(PL) + .84(PR) + .46(LP)$ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้มีประสิทธิผลต่อไป

1.2 จากผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้เป็น ประโยชน์ต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือองค์กรอื่นที่มีลักษณะการดำเนินงานคล้ายกับศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก เช่น ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ เป็นต้น ทุกสังกัด สามารถนำผลการวิจัยไป ปรับใช้เพื่อพัฒนาองค์กรได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อประโยชน์ในทางวิชาการและการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการดำเนินงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงาน สถานรับเลี้ยงเด็ก

2.3 ควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก